

Taushetsplikt og andre begrensninger i tilgangen til personopplysninger

Dag Wiese Schartum, AFIN

Utgangspunkt: Interessen i å bestemme tilgangen til opplysninger om egen person

Interessen i “selvbestemmelse” kan begunne krav om

- konfidensialitet
- beskyttet privatliv
- etablert tillitsforhold

Selvbestemmelsesretten over egne personopplysninger framstår som ideal

Selvbestemmelsesretten er imidlertid bare et utgangspunkt, og i en rekke tilfelle vil en være tvunget til å gi fra seg opplysninger om seg selv

Det er *selvbestemmelsen* som er ideal, ikke å holde mest mulig for seg selv, leve et mest mulig beskyttet privatliv mv

Tvert i mot er personer ofte pålagt å gi opplysninger om seg selv, f.eks.:

Etter eget tiltak

- Arveavgiftsl. § 27
- Ligningsl. Kap. 4
- Smittevernl. § 5-1
- Helsepersonell. §§ 18 og 19

Etter forespørsel

- Ligningsl § 4-10
- Tolloven § 14
- Politi-loven § 8 nr 3

Taushetsplikt

Når opplysninger er avgitt til/innsamlet av forvaltningsorganet, gjelder det ofte taushetsplikt for opplysningene

Taushetsplikt er det viktigste og sterkeste vernet av *konfidensialitet* og *privatliv*, og er et viktig grunnlag for *tillit* mellom forvaltningsorganet og den enkelte

Taushetsplikter finnes i en lang rekke lover og kan omfatte både offentlige og private aktører (stillingsbestemt, yrkesbestemt eller begge)

Fvl § 13 er særlig viktig for offentlig forvaltning, og etablerer taushetsplikt for

noens personlige forhold og visse drifts- og forretningsforhold mm Er alltid personopplysninger

Taushetsplikt innebærer et *forbud* mot å videregi og gjøre opplysningene tilgjengelig for andre (jf “passiv”/”aktiv”)

Dels kan det imidlertid gjelde *begrensninger i selve taushetsplikten*

Dels kan det i andre lover være gitt bestemmelser om *opplysningsplikt* uten hensyn til taushetsplikt

Viktige typer begrensninger i selve taushetsplikten

Fvl § 13a fastsetter at taushetsplikt ikke gjelder fordi det ikke er behov for beskyttelse:

- Overfor *personer selv* mv som opplysningene direkte gjelder
- Dersom den som har krav på taushet *samtykker*
- Dersom individualiserende kjennetegn er fjernet i tils **Dvs. ikke personopplysning)**
- Dersom opplysningene er alminnelig kjent eller alminneli **Jf pol § 9 bokstav d**

Fvl § 13b fastsetter en rekke begrensninger i taushetsplikt fordi andre private og offentlige interesser anses å være mer tungtveiende, bl.a.:

- gjøres kjent for parter mv, jf partsinnsyn
- brukes til de formål de er innhentet for, jf formålsbestemthetsprinsippet
- er tilgjengelig når hensiktsmessig arbeidsordning mv i organet/etaten gjør det nødvendig
- gir andre forvaltningsorganer opplysninger om en persons forbindelse med organet, herunder om avgjørelser som er truffet
- anmelder/gir opplysninger om visse lovbrudd til påtalemyndigheten mv
- Også unntak for forskning i hht § 13d

Opplysningsplikt mv som begrensning av taushetsplikt

- “Bestemmelse i annen lov om rett eller plikt til å gi opplysninger begrenser ikke lovbestemt taushetsplikt, med mindre vedkommende bestemmelse fastsetter eller klart forutsetter at taushetsplikten ikke skal gjelde.” (fvl § 13 f)
- Derfor har vi en rekke bestemmelser som etablerer plikt til å gi (person)- opplysninger “uten hinder av taushetsplikt”, se f.eks [barnehagel § 22](#)

Eksempler på plikt/rett for forvaltningen til å gi personopplysninger videre ut over det som er fastsatt i fvl § 13b:

Opplysningsplikt

- Helsepersonell. kap. 6
- [Folketrygd. § 21-4](#)
- Folkeregistreringsl. § 12
- Barnehagel. §§ 22 og 23

Meldeplikt

- [Helsepersonell. kap. 7](#)

Opplysnings”rett”

- [Helsepersonell. §§ 24 og 25](#)

Krav til avgivelses-/innhentingsmåte

- [Ligningsl. § 6-16](#)

Begrensninger i personopplysningsloven av informasjonstilgang

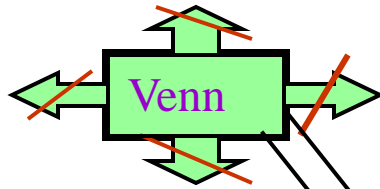
- **Krav til samtykke**
 - Kan innebære rett for den registrerte til å nekte dersom en behandling innebærer for stor spredning av personopplysninger
 - Innebærer rett til å trekke samtykke tilbake dersom dårlige erfaringer
- **Formålsbestemthet**
 - Innebærer begrensninger i behandlingsansvarliges spredning av opplysningene
- **Opplysningskvalitet**
 - Innebærer at opplysninger ikke alltid kan brukes til nye formål fordi de ikke har en tilstrekkelig kvalitet. Derved begrenses spredningen av opplysninger
- **Fødselsnummer og biometriske opplysninger**
 - Kan bare benyttes dersom “saklig behov” og “nødvendig” (jf §12), noe som i praksis gir stor grad av begrensning
- **Informasjonssikkerhet**
 - Pof § 2-15 stiller krav til vurdering av sikkerheten i andre virksomheter og forbyr overføring til virksomheter som ikke tilfredsstillers forskriftskravene
- **Konsesjonsvilkår**
 - Hvis konsesjonsplikt kan det stilles vilkår som gir begrensninger i informasjonstilgangen

Eksempler på konfidensialitetsvern i straffeloven

- Brevbrudd; § 145 første ledd
- Datainnbrudd; § 145 andre ledd
- Avlytting; § 145a nr 1
- Hemmelig opptak; § 145a nr 2
- Krenkelse av privatlivets fred; § 390

Et bilde på noen viktige elementer i konfidensialitetsvernet

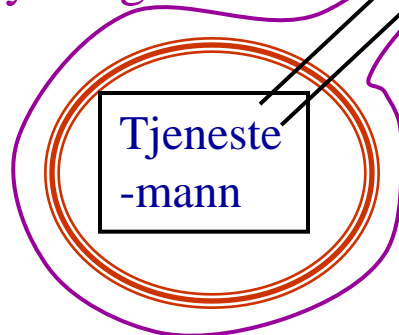
Forbud/straff for
“offentlig meddelelser
om personlige og
huslige
forhold

Forbud/straff for
“inntrengning”

Krav til sikring
av personopplysninger

Taushetsplikt
(aktiv/passiv)

